

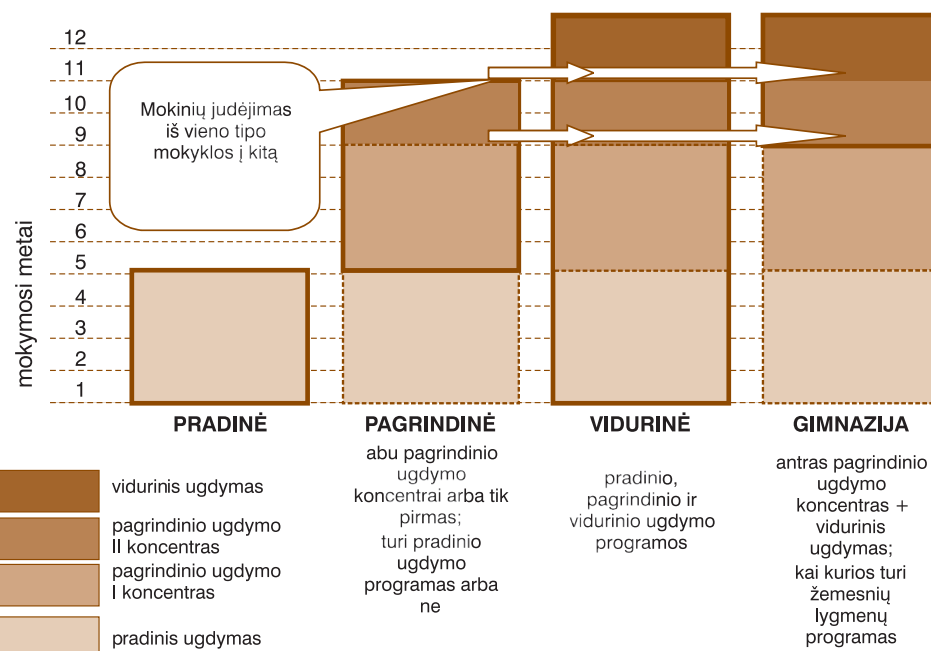
Aptariami klausimai:

- Ką apie mokinių judėjimą iš vieno tipų mokyklų į kitas rodo statistika?
- Kiek pagrįstas nepasitenkinimas dėl gretutinių klasių?
- Kam ir kodėl gretutinių klasių buvimas yra nepatogus?
- Kokie švietimo sistemoje ir aplink ją vykstantys procesai sukėlė nepasitenkinimą gretutinių klasių buvimu?
- Jeigu gretutinės klasės yra problema – kaip ją būtų galima sumažinti?

AR GRETUTINĖS KLASĖS YRA PROBLEMA?

Gretutinės (kartais netinkamai vadinamos „persiklojančiomis“) klasės yra skirtingų tipų mokyklų klasės, kuriose dirbama pagal to paties lygmens bendrojo ugdymo programas. Lietuvoje visos bendrojo ugdymo – pradinio, pagrindinio ir vidurinio – programos yra įgyvendinamos kelių tipų mokyklose. Probleminiu laikomas tik pagrindinių ir vidurinių mokyklų 9–10 klasių bei gimnazijų 1–2 klasių, kaip gretutinių, buvimas faktas.

PAGRINDINIAI BENDROJO LAVINIMO MOKYKLŲ TIPAI 2005 m.

GRETUTINIŲ KLASIŲ OPONENTAI TEIGIA, KAD:

- gabiausi mokiniai iš pagrindinių mokyklų pereina į gimnazijas, dėl to prastėja mokymo ir mokymosi sąlygos pagrindinių mokyklų 9–10 klasėse;
- atsiranda mokinių atranka bei grupavimas pagal gabumus ir šeimos socialinį statusą;
- didėja iškritimas iš švietimo sistemos;
- nenuspėjamas mokinių judėjimas tarp įvairių tipų mokyklų trukdo planuoti švietimo išteklių paskirstymą;
- stiprėja „nesveika“ konkurencija tarp mokyklų.

ANALIZĖJE ATSKLEIDŽIAMA, KAD:

- esant gretutinėms klasėms mokiniai po 8-os, 9-os ir 10-os klasių gali rinktis mokymąsi kelių tipų mokyklose ir persiskirstyti, o tai kelia mokinių srautų prognozavimo ir vadybos problemų;
- gretutinės klasės nedidina 16-mečių–17-mečių iškritimo iš švietimo sistemos, tačiau sudaro prielaidas segregacijai pagal socialinį ir kultūrinį statusą bei mokymosi sėkmingumą;
- gretutinės klasės yra greičiau viena iš įtampų ir konfliktų bendrojo lavinimo sistemoje priežasčių nei atskira problema.

KAIP ŠIUO METU PASISKIRSTO MOKINIAI ĮVAIRIŲ TIPŲ MOKYKLŲ GRETUTINĖSE KLASĖSE?

8, 9, 10 ir 11 bendrojo lavinimo mokyklų klasės yra gretutinės keturių tipų bendrojo lavinimo mokyklose. Lyginant, kaip šiais ir praėjusiais mokslo metais kiekvieno tipo mokyklų klasėse keitėsi mokinių skaičius, galima nustatyti, kaip juda mokinių srautai, kurie mokyklų tipai ir kuriose klasėse sutraukia arba praranda mokinius.

Mokinių skaičius bendrojo lavinimo mokyklų tipuose 2003–2004 ir 2004–2005 mokslo metais

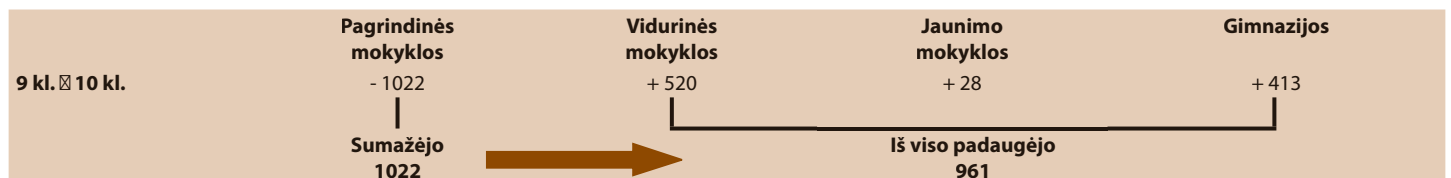
	Pagrindinė mokykla		Jaunimo mokykla		Vidurinė mokykla		Gimnazija	
11 klasė					31 102	28 271	13 263	12 505
10 klasė	8 546	9 182	595	723	30 260	31 282	12 617	12 214
9 klasė	9 000	9 568	563	567	29 639	29 740	12 487	12 204
8 klasė	14 090		373		30 580		6 516	
	2003–2004 m. m.				2004–2005 m. m.			

Duomenų šaltinis: ITC

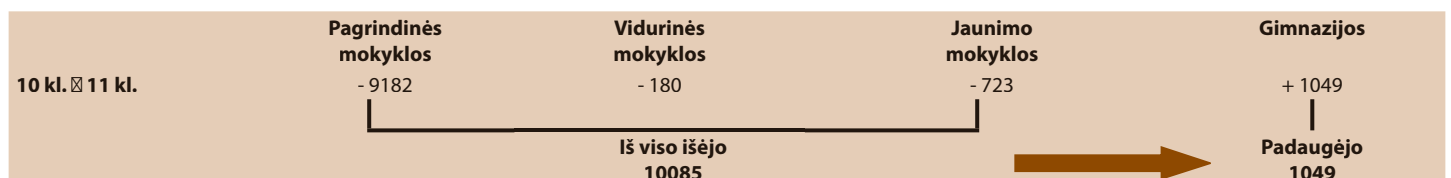
Lyginant mokinių skaičių 8-ose kiekvieno tipo mokyklų klasėse 2003–2004 m. m. ir 9-ose ar pirmose gimnazijų klasėse 2004–2005 m. m. matyti, kad mokinių sumažėjo pagrindinėse ir vidurinėse mokyklose, padaugėjo – gimnazijose ir jaunimo mokyklose (žr. schemą apačioje). Išėjusiųjų ir atėjusiųjų skaičiai sutampa, taigi mokiniai **po 8-os klasės** tik persiskirstė bendrojo lavinimo mokyklose. Deja, dėl duomenų rinkimo būdo negalima nustatyti, kiek išėjusiųjų iš pagrindinių mokyklų pasirinko vidurines mokyklas, kiek – gimnazijas, taip pat kiek vidurinių mokyklų mokinių perėjo į gimnazijas.

Mokiniai keičia mokyklas ir **po 9-os klasės**, tai yra mokymosi koncentro viduryje. Mokinių skaičius po 9-os klasės sumažėja tik pagrindinėse mokyklose (žr. schemą apačioje). Apie 6% išėjusiųjų mokinių į kitas bendrojo lavinimo mokyklas nepereina – matyt, pasirenka profesines mokyklas arba meta mokslą. Mokinių skaičiaus padaugėjimo vidurinėse mokyklose ir gimnazijose santykis yra 5:4, tai yra po devintos klasės daugiau mokinių priima vidurinės mokyklos nei gimnazijos.

Po 10-os klasės pagrindines ir jaunimo mokyklas palieka visi jas baigusieji, taip pat šiek tiek mokinių išeina iš vidurinių mokyklų. Mokinių skaičiaus padaugėjimas gimnazijose sudaro apie 10% išėjusiųjų iš kitų bendrojo lavinimo mokyklų skaičiaus. Didžioji dalis kitų pereina mokytis į profesines mokyklas.

Lyginant mokinių pasiskirstymą bendrojo lavinimo mokyklose 2003–2004 ir 2004–2005 m. m. matyti, kad po 8-os ir 9-os klasių sumažėja mokinių pagrindinėse mokyklose, padaugėja – gimnazijose. Vidurinėse mokyklose po 8-os klasės mokinių mažėja, po 9-os – daugėja, todėl bendras skaičius pakinta nežymiai.

Gimnazijos, 9-oje klasėje priėmusios apie 6 tūkst. mokinių, vyresnėse klasėse priėmė tik šiek tiek daugiau nei tūkstantį.

Šios tendencijos yra nacionalinės. Savivaldybėse dėl skirtingo mokyklų tinklo jos gali būti kitokios.

AR GRETUTINIŲ KLASIŲ BUVIMAS DIDINA PAAUGLIŲ IŠKRITIMĄ IŠ ŠVIETIMO SISTEMOS?

Paprasčiausias būdas nustatyti, ar daug paauglių iškrenta iš švietimo sistemos – įvertinti mokymosi aprėptis, tai yra kokia dalis kurio nors amžiaus paauglių mokosi. Vyraujanti amžiaus grupė 8-oje klasėje yra keturiolikmečiai (76% aštuntokų), 9-oje – 15-mečiai (74% devintokų), 10-oje – 16-mečiai (69% dešimtokų), 11-oje – 17-mečiai (68% vienuoliktokų). Patikrinus, kokia dalis šių amžiaus grupės paauglių mokėsi 2004–2005 m. m., pasirodo, kad privalomo mokytis amžiaus, tai yra iki 16-os metų, jų mokėsi 98–99% (žr. lentelę apačioje). 17-mečių mokėsi 95,8%.

14–19-mečių šalies gyventojų pasiskirstymas bendrojo lavinimo ir profesinėse mokyklose
2004–2005 m. m. (skaičius)

Amžiaus grupė	Bendras gyventojų skaičius*	Skaičius mokinių, kurie mokosi:						Mokosi iš viso	Mokymosi aprėptis (procentai)
		pagrindinėse mokyklose	jaunimo mokyklose	vidurinėse mokyklose	gimnazijose	specialiosiose mokyklose	profesinėse mokyklose		
14-mečiai	53548	14674	165	31250	6773	226	65	53153	99,3
15-mečiai	52465	9523	358	29237	11859	212	376	51565	98,3
16-mečiai	53421	7986	572	28869	12861	195	2059	52542	98,4
17-mečiai	55728	2209	483	28349	13326	204	8811	53382	95,8
18-mečiai	57282	416	254	23545	10741	161	11113	46230	80,7**
19-mečiai	55964	80	80	3938	932	121	11240	16391	29,3**

*Išankstiniai duomenys.

**Šios amžiaus grupės mokymosi aprėpties kritimas nėra toks staigus, kaip atrodo remiantis šia lentele, nes dalis tokio amžiaus jaunimo jau mokosi aukštesiose mokyklose.

Duomenų šaltiniai: STD, ITC

Remiantis oficialia statistika, 14–16-mečių mokymosi aprėptis yra beveik maksimalaus įmanomo dydžio (99,3–98,4%), taigi gretutinių klasių buvimas nedaro žymesnės įtakos 14–16-mečių iškritimui iš švietimo sistemos.

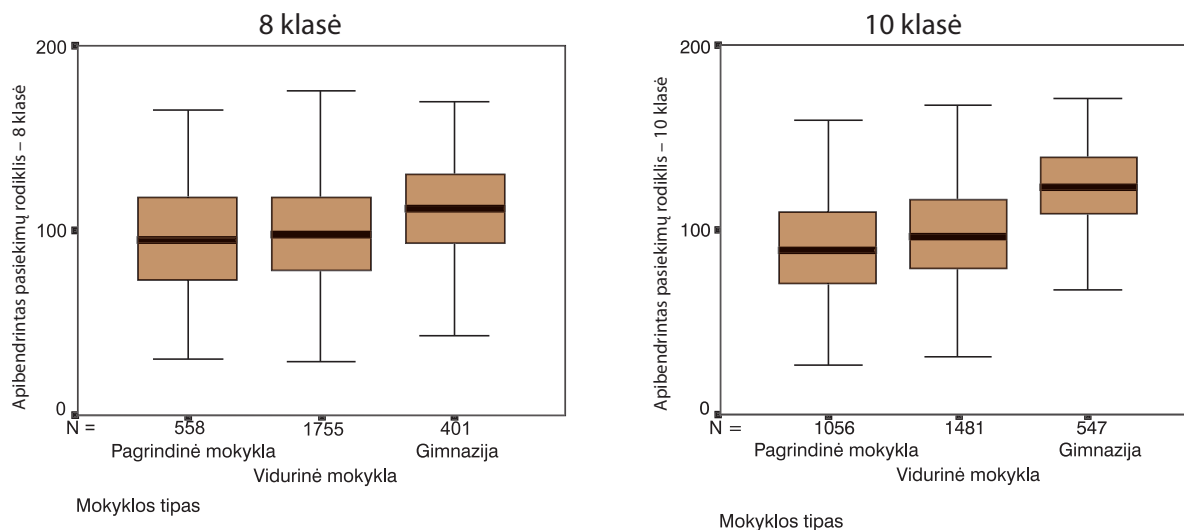
Šiek tiek labiau mažėja vyresnių paauglių – 17-mečių ir 18-mečių – mokymosi aprėptis. Tai gali vykti ne dėl gretutinių klasių buvimo ir su juo siejamų mažesnių galimybių tęsti mokslą baigus pagrindinę mokyklą, bet dėl kitų priežasčių, pavyzdžiui, nepakankamos profesinio mokymosi pasiūlos ar populiarumo.

AR GRETUTINIŲ KLASIŲ BUVIMAS SKATINA MOKINIŲ ATRANKĄ IR GRUPAVIMĄ PAGAL GABUMUS?

Lietuvoje nerenkami duomenys, kuriais remiantis būtų galima įvertinti ir palyginti mokinių gabumus akademiniam mokymuisi. Netiesiogiai juos galima vertinti tik remiantis Nacionalinių mokinių pasiekimų tyrimų rezultatais.

Lyginant mokinių pasiekimus trijų tipų mokyklose – pagrindinėse, vidurinėse ir gimnazijose, matyti, kad jie beveik nesiskiria pagrindinėse ir vidurinėse mokyklose, o gimnazijose yra statistiškai reikšmingai aukštesni (žr. paveikslėlį kitame puslapyje). Lyginant pasiekimus 8-ose ir 10-ose klasėse, tai yra kai dalis mokinių iš pagrindinių bei vidurinių mokyklų yra perėję į gimnazijas, matyti, kad vidurinėse mokyklose jie nekinta, pagrindinėse šiek tiek sumažėja, gimnazijose – padidėja.

Mokinių pasiekimų skirtumai įvairių tipų mokyklose (apibendrintas pasiekimų rodiklis)

Duomenų šaltinis: Nacionaliniai mokinių pasiekimų tyrimai, 2003, 2004

Pagrindinėse ir vidurinėse mokyklose mokosi panašaus pasiekimų lygio mokiniai. Gimnazijų mokiniams mokyti sekasi geriau.

Su gretutinių klasių buvimu susijęs mokinių persiskirstymas po 8-os ir 9-os klasių nedaro įtakos vidurinių mokyklų mokinių pasiekimams, šiek tiek sumažina pagrindinių mokyklų mokinių pasiekimus, pagerina gimnazistų pasiekimus.

AR GRETUTINIŲ KLASIŲ BUVIMAS SKATINA MOKINIŲ ATRANKĄ PAGAL ŠEIMOS SOCIALINĮ STATUSĄ?

Mokymosi pasiekimų lygis priklauso ne tik nuo įgimtų gabumų. Tarptautinių mokinių pasiekimų tyrimų patirtis rodo, kad visose šalyse tikimybę pasiekti geresnių mokymosi rezultatų didina palanki namų aplinka, tai yra tėvų išsilavinimo lygis, profesija, pajamos ir kultūriniai ištekliai. Todėl vien remiantis pasiekimais negalima teigti, kad esama sistema skatina mokinių atranką pagal gabumus – atrankos pagrindas gali būti ir socialinis.

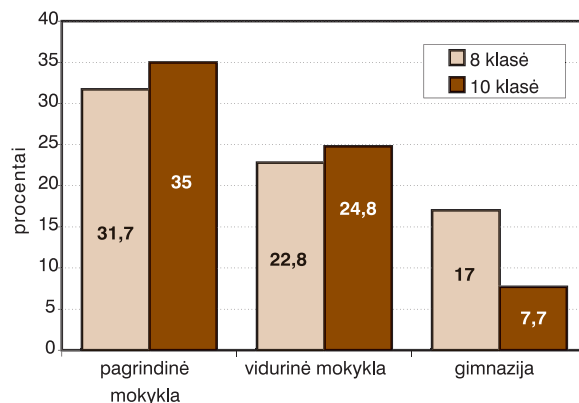
Nesant duomenų apie mokinių tėvų profesijas ir pajamas, socialiniam pasiskirstymui vertinti naudojamas nemokamą maitinimą gaunančių mokinių dalies rodiklis. Šis rodiklis trijų tipų mokyklose – pagrindinėse, vidurinėse ir gimnazijose – skiriasi.

Pagrindinėse mokyklose nemokamai maitinamas kas trečias vaikas, vidurinėse – kas penktas (žr. diagramą dešinėje). Nemokamai maitinamų mokinių dalis gimnazijose priklauso nuo klasės: 8-ose klasėse tai kas šeštas vaikas, o 10-ose – tik kas tryliktas.

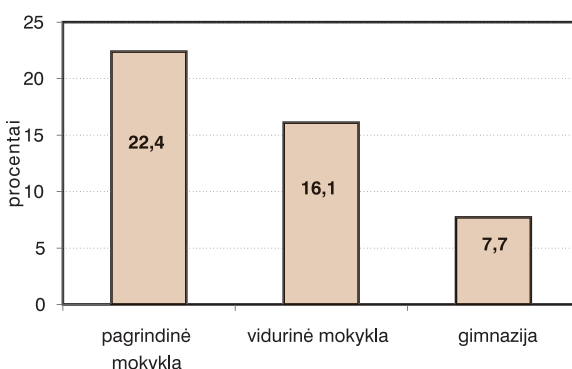
Kadangi didžioji dalis pagrindinių mokyklų yra kaime, o didesnioji dalis vidurinių mokyklų ir beveik visos gimnazijos – mieste (žr. diagramą kitame puslapyje), socialinių skirtumų vertinimą gali iškreipti miesto ir kaimo veiksnys. Norint išvengti šios klaidos, palygintos tik miesto mokyklos (žr. diagramą dešinėje).

Mieste nemokamai maitinamų mokinių dalis apskritai mažesnė nei kaime, tačiau įvairių tipų mokyklose ji nevienoda: miesto pagrindinių mokyklų 10-ose klasėse nemokamai maitinamų mokinių dalis 3 kartus didesnė nei gimnazijose. Vidurinėse mokyklose ji 2 kartus didesnė nei gimnazijose.

Nemokamą maitinimą gaunančių mokinių dalis įvairių tipų mokyklose (%)

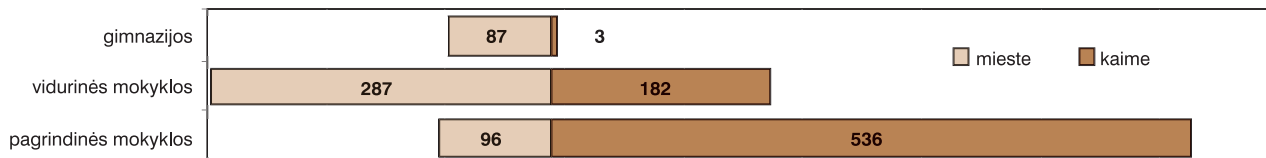

Nemokamą maitinimą gaunančių mokinių dalis įvairių tipų miesto mokyklose (%)

Duomenų šaltinis: Nacionaliniai mokinių pasiekimų tyrimai, 2003, 2004

Gimnazijų, vidurinių ir pagrindinių mokyklų pasiskirstymas mieste ir kaime 2003–2004 m. m. (skaičius)

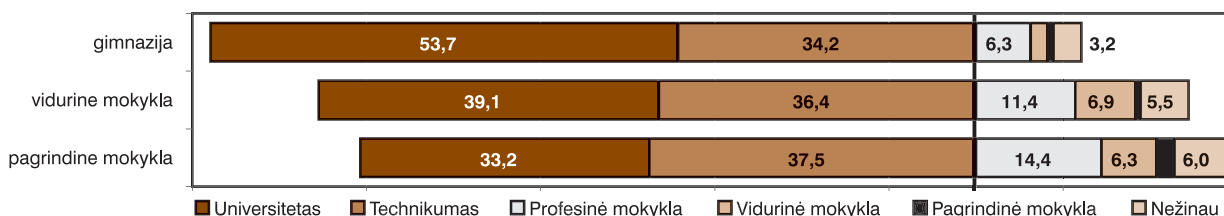

Duomenų šaltinis: ITC

Vertinant šeimos pajamų aspektu mokiniai trijų tipų bendrojo lavinimo mokyklose pasiskirsto netolygiai. Mažiausia skurstančių vaikų dalis gimnazijose, didesnė – vidurinėse mokyklose, didžiausia – pagrindinėse.

Lyginant 8-ą ir 10-ą klases matyti, kad po mokinių persiskirstymo nemokamai maitinamų dalis pagrindinėse ir vidurinėse mokyklose padidėja, o gimnazijose – sumažėja, tai yra gimnazijos sutraukia labiau pasiturinčių tėvų vaikus.

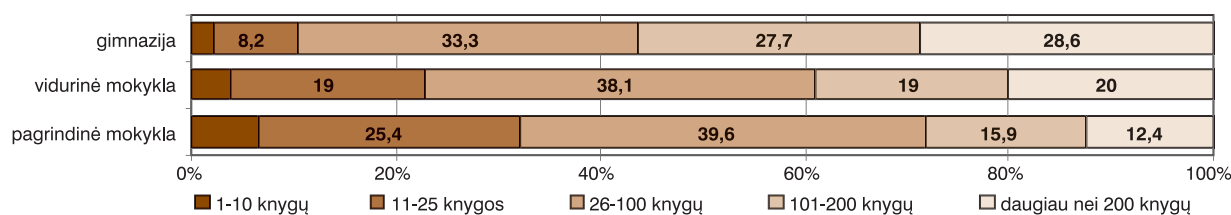
Įvairių tipų miesto bendrojo lavinimo mokyklų 10 klasių mokinių pasiskirstymas pagal tėvų išsilavinimą (procentais; skaičiuotas tas iš tėvų, kurio išsilavinimas aukštesnis)

Duomenų šaltinis: Nacionaliniai mokinių pasiekimų tyrimai, 2004

Žinant, kad šeimos pajamos yra susijusios su tėvų išsilavinimo lygiu, galima spėti, kad mokinių pasiskirstymo pagal tėvų išsilavinimą tendencijos įvairių tipų mokyklose bus analogiškos pasiskirstymui pagal nemokamai maitinamų mokinių dalį. Iš tiesų lyginant vien miesto mokyklų 10-ąsias klases matyti, kad vaikų, kurių tėvai turi aukštąjį išsilavinimą, dalis didžiausia gimnazijose (53,7%), mažesnė – vidurinėse mokyklose (39,1%), mažiausia – pagrindinėse (33,2%). Mokinių, kurių tėvų išsilavinimas žemesnis už aukštesnį, dalis gimnazijose sudaro tik 12%.

Mokinių pasiskirstymas įvairių tipų miesto bendrojo lavinimo mokyklų 10-ose klasėse pagal namų bibliotekos dydį (%)

Duomenų šaltinis: Nacionaliniai mokinių pasiekimų tyrimai, 2004

Tėvų išsilavinimo lygį atspindi kultūrinių išteklių – knygų ir kitų informacijos šaltinių – kiekis namuose. Analizuojant miesto mokyklų dešimtokų namų bibliotekos dydžio duomenis matyti, kad daugiausia knygų turi gimnazijų mokiniai, mažiau – vidurinių, mažiausiai – pagrindinių mokyklų mokiniai. Taigi gimnazijų mokinių sąlygos mokytis namuose yra palankiausios, o tai gali paaiškinti dalį pasiekimų skirtumų.

Lyginant vien miesto mokyklas matyti, kad mokiniai pagal socialinį ir kultūrinį šeimos statusą trijų tipų bendrojo lavinimo mokyklose pasiskirsto netolygiai:

- gimnazijose socialiai privilegijuotų mokinių dalis didesnė nei vidurinėse ir pagrindinėse mokyklose,
- vidurinėse mokyklose socialiai privilegijuotų mokinių dalis didesnė nei pagrindinėse mokyklose.

Tai rodo, kad **esama mokyklų tipų sistema sudaro sąlygas socialinei atrankai**. Nėra visai aišku, kas šio reiškinio priežastis, o kas pasekmė: netolygus mokinių pasiskirstymas pagal mokymosi sėkmingumą ar netolygus pasiskirstymas pagal tėvų socialinį-kultūrinį statusą.

KAM IR KODĖL GRETUTINIŲ KLASIŲ BUVIMAS YRA PROBLEMA?

Gretutinių klasių buvimo faktą galima vertinti įvairių interesų požiūriu – mokinių, mokytojų ir švietimo administratorių. Kadangi šių švietimo dalyvių interesai ne visada sutampa, gali nesutapti ir gretutinių klasių vertinimas (žr. lentelę apačioje).

Matyti, kad gretutinių klasių buvimas nėra tikra problema mokiniams. Tiems, kuriems sekasi mokytis, gretutinių klasių buvimas yra naudingas (jei tik užtenka vietų norintiesiems mokytis populiariose mokyklose). Naudingas gretutinių klasių buvimas ir neapsisprendusiesiems, kur mokysis po 10-os klasės: jie turi laiko pagalvoti. Naudingas ir tiems, kurie norėtų mokytis profesinėje mokykloje įgiję pagrindinį išsilavinimą bendrojo lavinimo mokykloje.

Ar gretutinių klasių buvimas yra problema mokyklai, lemia jos prestižas. Prestižas gali būti pelnytas arba nulemtas mokyklos tipo (gimnazijų atvejis). Dėl pastarojo konkurencija dėl mokinių tarp mokyklų tipų nėra lygi: populiarios vidurinės mokyklos gali konkuruoti su gimnazijomis, tačiau pagrindinės mokyklos pralaimi ir vienoms, ir kitoms, nes negali pasiūlyti mokymosi tęstinumo baigus 10-ą klasę. Be to, jose didėja koncentracija mokinių, kurių mokymosi sėkmingumas ir motyvacija yra menkesni. Visos mokyklos – tiek populiarios, tiek nepopuliarios – negali prognozuoti mokinių skaičiaus.

Švietimo administratoriams dėl gretutinių klasių buvimo atsirandanti mokyklų konkurencija yra ir naudinga, ir problemiška. Naudinga, nes skatina mokyklas geriau dirbti siekiant patraukti mokinius. Problemiška, nes sukelia sunkiai numatomą ir valdomą mokinių srautų judėjimą tarp įvairių tipų mokyklų.

Gretutinių klasių buvimo vertinimas įvairių interesų grupių požiūriu

	PRANAŠUMAI	TRŪKUMAI
Mokiniai ir jų tėvai	Turi teisę ir galimybę rinktis mokymosi vietą. Turi teisę ir galimybę rinktis mokymosi kelią tada, kai bus pasiruošę: po 8-os, 9-os ar 10-os klasės. Mokyklų konkuravimas dėl mokinių skatina jas geriau dirbti.	Populiariausio pasirinkimo (mokymosi gimnazijoje) pasiūla savivaldybėse netolygi arba ribota. Pavėlavus pasirinkti galimybės gali sumažėti. Iš pagrindinių mokyklų 9–10 klasių išėjus sėkmingiausiai besimokantiems mokiniams, likusieji netenka aukštesnio mokymosi lygio orientyrų.
Mokytojai ir mokyklos	Tik populiarioms mokykloms – jos gali susirinkti geresnius mokinius.	Nestabilus, sunkiai prognozuojamas mokinių skaičius. Nepopuliariose mokyklose didėja silpnesnių mokinių dalis klasėje. Mokytojams tokiose klasėse sunkiau dirbti.
Švietimo administratoriai	Mokyklų konkuravimas dėl mokinių skatina jas geriau dirbti.	Sunkiai prognozuojamas mokinių judėjimas iš vieno tipo mokyklos į kito. Mokinių ir jų tėvų pasirinkimai gali neatitikti mokyklų galimybių ir sukelti nepasitenkinimą mokyklų tinklu.

Pagrindinės gretutinių klasių buvimo sukeltos problemos yra vadybinės: mokinių srautų prognozavimas, mokymosi paklausos ir pasiūlos suderinimas, geriausių mokytojų darbui su labiausiai pagalbos reikalingais mokiniais išlaikymas ir šio darbo organizavimas.

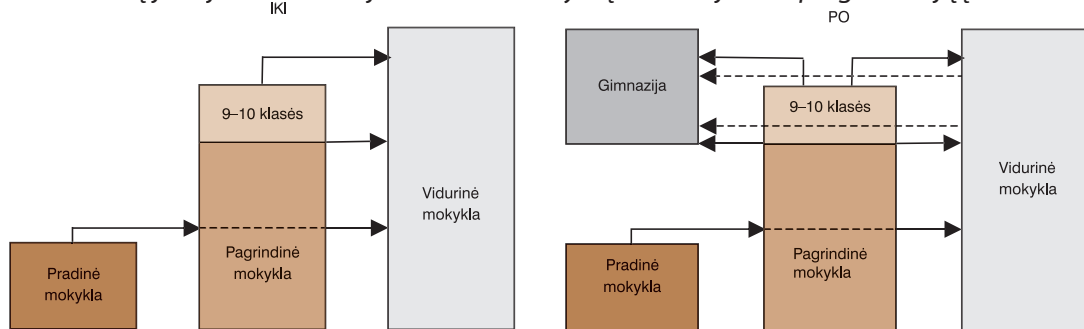
Mokiniams nepalankus ne pats gretutinių klasių buvimas, bet nepakankamos ir nelygios galimybės pakliūti į populiariausio tipo mokyklas – gimnazijas.

Mokytojams, dirbantiems pagrindinėse ir kai kuriose vidurinėse mokyklose, nepalankus mokinių „protų nutekėjimas“ po 8, 9 ir 10 klasių.

KODĖL GRETUTINIŲ KLASIŲ BUVIMAS KELIA VADYBOS PROBLEMŲ?

Mokinių judėjimas bendrojo lavinimo mokyklų sistemoje *iki* ir *po* gimnazijų įkūrimo

Gretutinių klasių Lietuvos švietimo sistemoje buvo ir iki atsirandant gimnazijoms, tačiau tai nebuvo laikoma problema. Įkūrus gimnazijas, mokinių srautų judėjimas po 8, 9 ir 10 klasių tapo daug sudėtingesnis, todėl jį sunkiau prognozuoti ir valdyti (žr. schemą viršuje).

Tačiau mokinių srautų tarp skirtingų tipų mokyklų padidėjimas ir susipainiojimas nėra vienintelė priežastis, dėl kurios kyla švietimo vadybininkų nepasitenkinimas gretutinių klasių buvimu. Gretutinių klasių klausimas dažnai siejamas su įvairiais kitais: vaikų skaičiaus mažėjimo ir mokyklų tinklo pertvarkos būtinybės, nedidelės pasirenkančiųjų profesinį mokymosi kelių dalies, nevienodos ugdymo kokybės miesto ir kaimo mokyklose, dalies mokinių nenoro mokytis klausimais. Tokia kontekstinė ir neapibrėžta gretutinių klasių buvimo kritika sukuria įspūdį, kad būtent jis yra įtampos bei problemų bendrojo lavinimo mokyklų sistemoje priežastis ir sprendimo raktas.

Peržvelgus pastarąjį dešimtmetį švietime vykusius procesus matyti, kad tuo metu buvo įgyvendinta ne viena didesnė ar mažesnė naujovė. Kiekvienas atskirai šie žingsniai gali būti laikomi pozityviais, tačiau jų sąveika, taip pat aplinkos pokyčiai sukūrė nenumatytos įtampos bei naujų problemų (kaip tai vyko, iliustruoja toliau pateikiama schema). Gretutinės klasės, būdamos kryžkelė, kurioje daromi mokiniams ir švietimo darbuotojams lemtingi sprendimai (kokio lygio, kokybės, tipo išsilavinimo sieks jaunuoliai, kur mokysis, ar apskritai mokysis), pasidarė lengviausiai suprantama ir todėl labiausiai matoma šio problemų kompleksio dalimi.

KOKS GALĖTŲ BŪTI PIRMAS PROBLEMOS SPRENDIMO ŽINGSNIS?

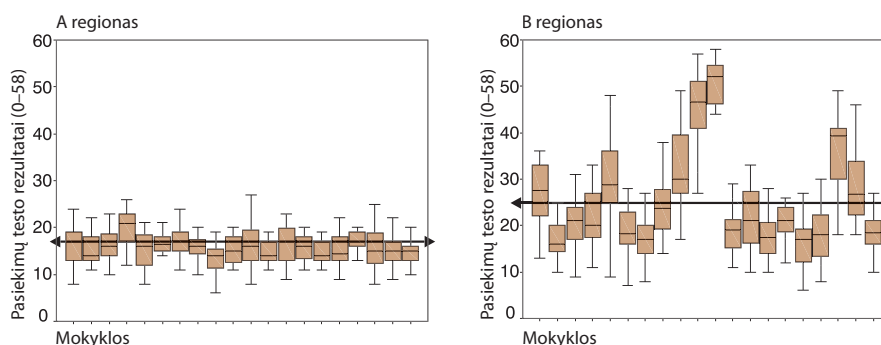
Jeigu esama bendrojo lavinimo mokyklų sistema, kurioje yra trejopos (trijų tipų mokyklų) gretutinės 9–10 klasės, yra per daug sudėtinga valdyti, reikėtų **sumažinti gretutinių klasių skaičių**. Jeigu nepasitenkinimą kelia tai, kad prestižinėse mokyklose – gimnazijose – nepakanka vietų visiems norintiesiems, reikėtų **padidinti mokymosi gimnazijose galimybes – vietų skaičių**. Abu poreikius tenkinantis sprendimas galėtų būti visų vidurinio ugdymo lygmens programas teikiančių mokyklų pertvarkymas į gimnazijas. Šis sprendimas atitiktų švietimo nešališkumo ir lygių mokymosi galimybių kriterijus. Jis taip pat sumažintų nepasitenkinimą šių principų pažeidimu esant dabartinei bendrojo lavinimo mokyklų sistemai.

Nepageidaujamos šio sprendimo pasekmės gali būti tokios:

- tarpmokyklinė atranka persikelia į klasių lygį, tai yra mokiniai pradedami rūšiuoti mokyklų viduje;
- visoms vidurinėms mokykloms tampant gimnazijomis, mažėja mokyklų skirtumai (diferenciacija) pagal mokinių pasiekimus, tačiau nacionalinis pasiekimų vidurkis krenta, nes mažėja mokyklų konkurencija (žr. iliustraciją apačioje).

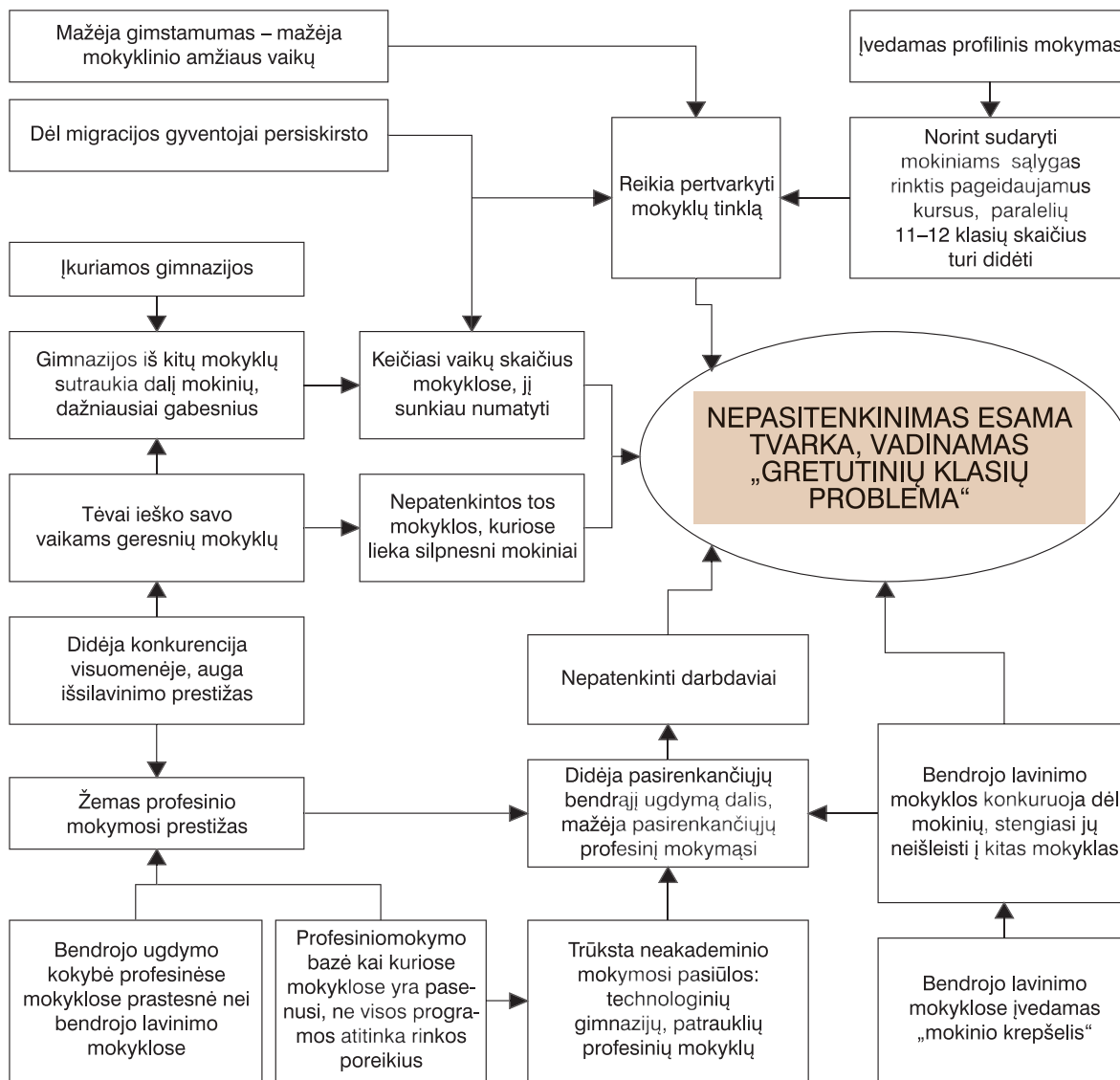
Hipotetiniai dviejų regionų mokinių pasiekimų vidurkiai

A – homogeniška nekonkurencinė sistema, B – diferencijuota konkurencinė

Norint šių pavojų išvengti, iš anksto reikėtų numatyti papildomas priemones. Be to, sprendimas pertvarkyti visas vidurinio ugdymo programas įgyvendinančias mokyklas į gimnazijas verstų žengti tolesnius esamos bendrojo lavinimo mokyklų struktūros tvarkymo žingsnius.

NEPASITENKINIMĄ GRETUTINIŲ KLASIŲ BUVIMU SUKĖLUSIŲ VEIKSNIŲ ŽEMĖLAPIS

Gretutinės klasės klaidingai laikomos visos šios įtampos priežastimi ir sprendimo raktu. Vis dėlto nutarus susikaupusias problemas spręsti kompleksiskai, tai yra vienu metu bei atsižvelgiant į jų tarpusavio ryšius, šie sprendimai atsilieptų ir gretutinėms klasėms.

ŠVIETIMO PROBLEMOS ANALIZĖ – nauja Švietimo ir mokslo ministerijos leidinių serija, skirta politikams, savivaldybių ir apskričių švietimo padalinių specialistams bei plačiajai visuomenei, nušviečianti įvairias švietimo problemas. Ši serija leidžiama įgyvendinant Švietimo ir mokslo ministerijos Mokyklų tobulinimo programos B komponentą „Švietimo kokybės vadybos sistemos sukūrimas“.

Serijoje „Švietimo problemos analizė“ pateikiama glausta, konkreti ir aktuali svarbių švietimo sistemos funkcionavimo problemų analizė. Gali būti analizuojamos įvairios švietimo problemos – įvardijama ir aprašoma pati problema; aptariami klausimai, susiję su svarbių problemų sprendimu; siūdomi ir aptariami nauji iššūkiai švietimui; trumpai aprašomi konkretūs švietimo tyrimų rezultatai ir atradimai.

Pasiūlymus, pastabas ar komentarus prašome siųsti MTP B komponento

vadovui Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo plėtotės skyriaus vedėjui Ričardui Ališauskui (Ricardas.Alisauskas@smm.lt) arba MTP B komponento administratoriui Švietimo plėtotės skyriaus vyriausiajai specialistei Ritai Dukynaitei (Rita.Dukynaite@smm.lt) bei Švietimo plėtotės centro Politikos analizės grupės vadovui Antanui Valantinui (Antanas.Valantinas@spc.smm.lt).

AR GRETUTINĖS KLASĖS YRA PROBLEMA?

Rengėjai Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, Švietimo plėtotės centro Politikos analizės grupė

2005-08-10. Tir. 500 egz.

Išleido Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras, Geležinio Vilko g. 12, LT-01112 Vilnius. Spausdino UAB „Sapnų sala“, S. Moniuškos g. 21, LT-08113, Vilnius.